

Podczas marcowej sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów przyjęto opinię dotyczącą wzmocnienia europejskiego ekosystemu startupów i scaleupów. Dokument podkreśla, że kluczowym elementem zwiększenia konkurencyjności Europy powinno być podejście oparte na specyfice terytorialnej oraz rozwój regionalnych ekosystemów innowacji.

W przyjętej opinii przedstawiciele regionów i miast wskazali, że innowacje oparte na potencjale poszczególnych terytoriów oraz zrównoważony rozwój terytorialny są kluczowe dla budowania suwerenności technologicznej Europy. Podkreślono również potrzebę silniejszego wsparcia dla regionalnych ekosystemów innowacji oraz dla rozwoju startupów i scaleupów we wszystkich częściach Unii Europejskiej. Zdaniem samorządowców jest to niezbędne, aby zapewnić długoterminową konkurencyjność Europy, spójność terytorialną oraz jej niezależność technologiczną.

Opinia, przygotowana pod kierownictwem Jozefa Viskupiča, przewodniczącego Samorządowego Kraju Trnavskiego, odnosi się do Strategii UE na rzecz startupów i scaleupów uruchomionej przez Komisję Europejską w maju 2025 roku. Lokalni i regionalni liderzy pozytywnie ocenili tę inicjatywę jako ważny krok w kierunku zwiększenia zdolności innowacyjnych i konkurencyjności Europy poprzez wsparcie dla młodych, dynamicznie rozwijających się przedsiębiorstw.

Jednocześnie zwrócono uwagę na utrzymujące się nierówności między regionami w dostępie do finansowania, talentów, infrastruktury oraz sieci współpracy. Według samorządowców mogą one pogłębiać podział innowacyjny w Unii Europejskiej oraz negatywnie wpływać na spójność i długoterminową konkurencyjność wspólnoty.

Członkowie Komitetu Regionów podkreślili, że dla powodzenia strategii niezbędne jest uznanie regionalnych ekosystemów innowacji za fundament europejskiej konkurencyjności. Wskazali także na potrzebę długoterminowych inwestycji publicznych, uproszczenia przepisów oraz zwiększenia wsparcia dla regionów wiejskich i peryferyjnych. W opinii zaznaczono również, że do strategii powinny zostać włączone instrumenty takie jak strategie inteligentnej specjalizacji, regionalne doliny innowacji czy cyfrowe huby innowacji, a szczególne wsparcie powinno trafić do regionów mierzących się z wyzwaniem przemysłowymi lub demograficznymi.

Przywódcy samorządowi podkreślili również kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w budowaniu ekosystemów innowacji oraz w przekładaniu inicjatyw Unii Europejskiej na realne działania na poziomie lokalnym. Z tego powodu zaapelowali o ich pełne włączenie w realizację Strategii na rzecz startupów i scaleupów. Ich zdaniem tylko podejście oparte na wielopoziomym zarządzaniu, łączące instytucje UE, państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne, może zapewnić skuteczność tej strategii. Zaapelowano również do państw członkowskich o włączenie samorządów w przygotowanie krajowych planów innowacji zgodnych z priorytetami Unii.

W dokumencie wskazano także na potrzebę silniejszej współpracy pomiędzy programem Horyzont Europa, polityką spójności oraz Europejską Radą ds. Innowacji. Celem takiej współpracy miałyby być zmniejszenie luki między badaniami naukowymi a wdrażaniem ich wyników na rynku oraz lepsze wykorzystanie potencjału innowacyjnego regionów.

Członkowie Komitetu Regionów zwrócili również uwagę na konieczność bardziej równomiernego geograficznego rozkładu kapitału wysokiego ryzyka. Podkreślono, że wspieranie startupów i scaleupów we wszystkich regionach jest istotne dla realizacji zielonej, cyfrowej i społecznej transformacji Unii

Europejskiej.

Samorządowcy wskazali również, że przygotowywany Europejski Akt Innowacji oraz proponowany tzw. 28. reżim dla innowacyjnych przedsiębiorstw powinny uwzględniać wyraźny wymiar lokalny i regionalny. Oznacza to m.in. uproszczone procedury, ograniczenie obciążeń administracyjnych oraz bardziej zharmonizowany dostęp do rynku dla startupów w całej Unii Europejskiej, przy jednoczesnym poszanowaniu krajowych ram prawa pracy.

W opinii zwrócono także uwagę na znaczenie wzmocnienia powiązań innowacyjnych zarówno w wymiarze transgranicznym, jak i między obszarami miejskimi i wiejskimi. Ma to zapobiegać nadmiernej centralizacji innowacji oraz sprzyjać bardziej inkluzywnemu rozwojowi w całej Unii. Podkreślono również, że regiony wiejskie, peryferyjne i najbardziej oddalone wymagają specjalnie dopasowanych instrumentów wsparcia, aby nie zostały pominięte na żadnym etapie rozwoju startupów i scaleupów.

Autor opinii, Jozef Viskupič, zwrócił uwagę, że wiele europejskich startupów nie osiąga etapu skalowania działalności nie z powodu braku pomysłów, lecz z powodu niedostatecznego wsparcia w lokalnych ekosystemach, w tym braku odpowiednich kompetencji, kapitału oraz sieci współpracy. Jego zdaniem strategia oparta na potencjale regionów może wzmocnić regionalne ekosystemy innowacji i zapewnić przedsiębiorcom w całej Europie bardziej równe szanse na rozwój.